

חודש בחודשו

בטאון "גבורת מרדכי" בית כנסת ומרכז קהילתי תורני

בס"ד ג בסיון - תשפ"א // גיליון 291 // רח' הרצוג 32 גבעתיים // www.gvurat-m.org // gvuratm@gmail.com // עורך: אילן אחיטוב חברי מערכת: רחל גיא, אראלה נאור, אלדן מידן, איילת סקסטין, בקי באומל // צילום: חברי הקהילה // עיצוב: אורלי אליאס

בעומק לבו של אדם קיימת השאיפה לדעת בעצמו את התורה, להיות קשור ישירות לקב"ה. כל השפעה - אפילו מצדיק ותלמיד -

חכם גדול - כוללת גם ערוב של הלך-נפש אחר שלא בהכרח מתאים למי שמקבל ממנו. זאת, למרות שעיקר ההשפעה מועילה מאוד. בנוסף, השמיעה הישירה מפי הקב"ה נחרתה היטב בזיכרון, ומה שנלמד - לא נשכח! לעומת זאת, כששמעו מפי משה חלה תופעת השכחה על מה ששמעו. כשנוכחו לדעת מה התוצאה של בקשתם - חזרו ובקשו לשוב למצב הראשוני, אלא שכבר אי אפשר היה. ר' יהודה אומר בשעה ששמעו ישראל אנכי ה' אלהיך נתקע תלמוד תורה בלבם, והיו למדים ולא היו משכחין, באו אצל משה ואמרו משה רבינו תעשה את שליח בינותינו שנאמר דבר אתה עמו ונשמעה ועתה למה נמות? חזרו להיות למדים ושוכחים אמרו משה בשר ודם עובר אף תלמודו עובר. מיד חזרו אל משה אמרו לו משה רבינו לוואי יגלה לנו פעם שניה, לוואי ישקני מנשיקות פיהו, לוואי יתקע תלמוד תורה בלבנו כמות שהיה (שיר השירים רבה פרשה א). אמנם הובטח להם כי לעתיד לבוא ישוב אותו קשר ישיר ומשמעותי: ואכן כך מתאר רמיהו (לא ל - לב) את המצב לעתיד לבוא:

ישמעאל, יתרו). האם אכן אפשרות של לימוד ישיר מהקב"ה עמדה על הפרק? כנראה שלא. בזמן מתן

שיאו של מעמד הר סיני, פונים בני ישראל בבהלה למשה ומבקשים שהוא יקבל את התורה מהם ושמעו ממנו. זאת מכיון שחששו לחייהם:

"וְעַתָּה לָמָּה נָמוּת כִּי תֹאכְלֵנוּ הָאֵשׁ הַגְּדֹלָה הַזֹּאת אִם יִסְפִּים אֲנַחְנוּ לְשָׁמֹעַ אֶת קוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ עוֹד וּמִתְנֹה. כִּי מִי כָל בְּשָׂר אֲשֶׁר שָׁמַע קוֹל אֱלֹהִים חַיִּים מְדַבֵּר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ כְּמוֹנוּ וַיְחִי (דברים ה, כא). משה אמנם הסתייג מדבריהם: וכי לא היה יפה לכם ללמוד מפי הגבורה ולא ללמוד ממני? (רש"י שם). אבל הקב"ה

מגילות קומוראן: התמונה לקוחה מתוך האתר של מוזיאון ישראל, ירושלים

תורה לא היו ישראל במדרגה כזו שיוכלו לקבלה ישירות, ורק מחמת ההכרח לקבוע את האמונה בתורה מן השמים, וכדי שלא יוכל איש לומר אח"כ שיש לו תורה חדשה - זכו למעמד נשגב זה (ע"פ משך חכמה, שמות). על כן, פירוש המצוה "לדבקה בו", הינה להידבק בתלמידי חכמים. ישנה גם מצוה להידבק בתלמידי חכמים. כך הסביר התלמוד: וכי אפשר לו לאדם להדבק בשכינה? והא כתוב "כי יי אלהיך אש אוכלה הוא!" אלא הדבק לתלמידי חכמים ולתלמידיהם כאלו נדבק בו ברוך הוא (כתובות קיא, ב) כך אומרת המשנה - עשה לך רב! יותר מזה - מורא רבך כמורא שמים!

דוקא שיבח את פנייתם, אמר למשה לשלח לאוהליהם ולקבל את התורה כדי להעבירה אליהם: ויאמר ה' אלי שְׁמַעְתִּי אֶת קוֹל דְּבָרִי הָעַם הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבְרוּ אֵלַי הִטִּיבוּ כָל אֲשֶׁר דִּבְרוּ. מִי יִתֵּן וְהָיָה לְבַבְכֶם זֶה לָהֶם לִירְאָה אֶתִּי וְלִשְׁמֹר אֶת כָּל מִצְוֹתַי כָּל הַיָּמִים לְמַעַן יִיטֵב לָהֶם וְלִבְנֵיהֶם לְעֹלָם. לָךְ אָמַר לָהֶם שׁוּבוּ לְכֶם לְאֶהְלִיכֶם. וְאַתָּה פֹּה עֹמֵד עֲמֹדִי וְאֶדְבַּרְהָ אֵלַיךְ אֶת כָּל הַמִּצְוֹת וְהַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּלְמָדֶם (שם, כד-כז).

לא זו בלבד, אלא חכמים למדו שזו היתה נקודת מפנה בעלת משמעות לדורות: מאותה שעה זכו ישראל להעמיד מהם המקום נביאים, שנאמר (דברים יח) נביא אקים להם, נביא עתיד אני להעמיד מהם, אלא שקדמו הם בזכות, שנאמר ויאמר ה' אלי הטיבו אשר דברו; אשרי בני אדם שהמקום הודה לדבריהם (מכילתא דרבי

המשך בעמ' 2 <<

היכן נמצא הר סיני?

- מימי נוי -

ציורי סלע בהר כרכום

ברח ארבעים יום וארבעים לילה עד אשר הגיע "עד הר האלוקים, חורב", ושם הוא נכנס אל מערה - שהיא אותה "נקרת הצור" עליה מסופר בתורה שבה ראה משה את כבודו של הקדוש ברוך הוא. אולם מאז ימי אליהו הנביא לא נודע מיקומו של הר סיני. החוקרים בדורות האחרונים חלוקים בגישתם. הנוצרים, ואחריהם המוסלמים, החליטו שהר סיני הוא ג'בל מוסא שבדרום סיני. ועכשיו, בארבעים השנים האחרונות החליט פרופסור יהודי שהר סיני נמצא במקום אחר לגמרי. פה, קרוב מאוד, בנגב הדרומי בשולי הצפוניים של נחל פארן - בהר כרכום. שם ניתנה התורה. דרך שם עבר עם ישראל בנדודיו. האפיפיור הכריז לפני 16 שנה כי הוא מכיר בכרכום כהר קדוש. שזה הר האלוהים עליו כתוב בתנ"ך. והיפה בכל

בארות וציורי סלע, מחלוקות אקדמיות ודתיות - חברתנו מימי נוי נסעה להתרשם מהגילויים בדבר מקומו של הר סיני. מי צודק? והאם זה משונה?

ג השבועות, חג מתן תורה, הוא היום בו ירד הקדוש ברוך הוא על הר סיני - ההר אותו מתארת התורה: "וְהָרַר סִינַי עֵשָׂן כְּלוֹ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו ה' בְּאֵשׁ; וַיַּעַל עֲשָׂנוּ כְּעֵשָׂן הַכִּבְשָׁן, וַיִּתְחַד כָּל-הָהָר מְאֹד" (שמות יט, יח). היכן הוא הר סיני? מה מיקומו המדויק? בתורה אין תיאור גיאוגרפי מדויק היכן הוא ההר הזה, ומאז יום מתן תורה, לפני שלושת אלפים שלוש מאות ושלושים שנה - איש כמעט לא פקד אותו. בספר מלכים מסופר שכאשר אליהו הנביא ברח מאיזבל, הוא

השיטה הדמוקרטית בלימוד תורה/

המשך מעמ' 1 >>

הנה ימים בָּאִים, נָא-ה', וְכַרְתִּי אֶת-בְּרִית יִשְׂרָאֵל וְאֶת-בְּרִית יְהוּדָה בְּרִית חֲדָשָׁה, לֹא כַּבְרִית אֲשֶׁר כָּרַתִּי אֶת-אֲבוֹתָם... כִּי זֹאת הַבְּרִית אֲשֶׁר אֶכְרַת אֶת-יִשְׂרָאֵל אַחֲרַי הַיָּמִים הֵּהָם, נָא-ה', נִתְּנִי אֶת-תּוֹרַתִּי בְּקַרְבָּם וְעַל-לִבָּם אֶכְתְּבֶנָּה... וְהָמָּה יִהְיוּ-לִי לְעָם וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד אִישׁ אֶת-רֵעֵהוּ וְאִישׁ אֶת-אָחִיו לְאִמּוֹר, דָּעוּ אֶת-ה', כִּי-כֹלֶם יֵדְעוּ אוֹתִי לְמִקְטָנָם וְעַד-גְּדוֹלָם.

לשאיפה זו, שלא להזדקק למלמד או מורה הוראה קרא הרב קוק: השאיפה הדמוקרטית. זו השאיפה לחשיבה עצמית, ללימוד עצמי, לפסיקת הלכה - ובעצם לעצמאות הרוחנית הגמורה של כל פרט.

תופעה זו מוכרת לכולנו בשנים האחרונות, כשהמידע התורני למלוא רחבו חשוף במרשתת ואפשר לשאול את "הרב גוגל", בכל חלקי התורה. יש בזה תועלת גדולה, אך יש להיזהר שלא ליצור נתק, שלא להתרחק מההשפעה האישית החשובה של תלמידי חכם. תורה היא חיים ולא רק ידע. השפעה רוחנית ומוסרית ולא רק לימודית.

במצבנו כיום, השאיפה הדמוקרטית הזו בעייתית מאוד, כשהרצון האנושי אינו טהור ואינו שואף לתוכן חיים נעלה. הפרטים עלולים ליפול לכישלון רוחני ומוסרי עמוק וקשה. בזמן הזה אנו זקוקים למנוף חיצוני כדי להעלות את הפרטים למדרגה רוחנית גבוהה יותר. מעין דברי ארכימדס - "תנו לי מנוף מספיק ארוך, ונקודת משען להניחו עליה, ואניף את העולם."

יסוד ההצלחה היא באה אז רק ממה שהרושם העולמי ורושם החיים מופיע אצל ההמון, לא בצורה העצמית שלהם, אלא על-פי הצורה שגדולים וטהורי לב חקקוה. וזאת היא אור חיי האמונה. ואף-על-פי שהיא מדריגה ירודה, והחיים והעולם אינם נובעים ממקורם ואינם רושמים רשמים עזים בכל מילואם, מכל-מקום מוצל הוא העולם והחיים מאותה הזוהמא והירידה של העצמות השפלה, עד אשר יצרף רוח האדם ויטהר רצונו. ואז יקבל כל יחיד את רשמי העולם והחיים ממקורם הראשון, והם יהיו למעין הברכה הנשגב. ולא ילמדו עוד איש את רעהו ואיש את אחיו לדעת את ד', כי כולם ידעו אותי מקטנם עד גדולם (ע"פ אורות האמונה, הראי"ה קוק). ■

בקי באומל פינת המתכון בקהילה

עוגת גבינה: קרה או אפויה?

עוגת גבינה אפויה

מצרכים

- 200 גרם פתי בר
- 100 גרם חמאה
- 500 גרם גבינה (9%-5)
- 250 גרם גבינה (25%)
- 200 גרם שמנת חמוצה
- 50 גרם קורנפלור (5 כפות)
- 5 ביצים מופרדות
- קורט מלח
- 250 גרם סוכר
- כפית תמצית וניל
- * תבנית 12 מאפינס

לציפוי

- 200 גרם שמנת חמוצה
- 20 גרם אבקת סוכר (2 כפות)

אופן הכנה

- * מחממים תנור ל-200° ומכניסים כלי עם מים לתחתית התנור.
- * טוחנים את הפתי בר, ממייסים את החמאה ומערבבים. מהדקים לתחתית התבנית ומקפאים ל-15 דק'.
- * טורפים את הגבינות, שמנת חמוצה, חלמונים, קורנפלור ווניל.
- * בקערה נפרדת מקציפים חלבונים ומלח, ומוסיפים את הסוכר בהדרגה עד שמתקבל מרנג יציב.
- * טורפים 1/3 מהמרנג לתערובת הגבינה, ואז מקפלים את שאר המרנג לקבלת תערובת אחידה.
- * יוצקים לתבנית עם בסיס הפתי בר ואופים 15 דק' על 200° ואז מורידים ל-150° למשך שעה נוספת.
- * מכבים תנור כשהעוגה זהובה מלמעלה, עם שוליים יציבים ומוציאים לאחר 15 דק'.

אופן הכנת הציפוי

- * מערבבים: שמנת חמוצה ואבקת סוכר ומורחים על העוגה.
- * מכניסים למקרר למשך 3-4 שעות לפחות.
- * אפשר לקשט בפירות יער וכו'.

בתאבון

תנ"כי, ארכיאולוגיה ופיצוח כתובות סלע. ענתי קובע את מיקומו של הר סיני על ידי זיהוי תחנות במסעם של בני ישראל ועל ידי ניתוח גאוגרפי של המרחקים ביניהם. הוא מסתמך על הפסוק בדברים (א, ב) "אֶחָד עֶשְׂרֵי יוֹם מִחֶרֶב, דֶּרֶךְ הַר-שִׁעִיר, עַד קָדֵשׁ פָּרְנֵי". ענתי מצא כי בדרך מהר כרכום לעין קודרת (קדש ברנע בדעה המקובלת) דרך ג'בל עריף (הר שעיר בזיהוי של ענתי) יש עשר בארות במרחק של 10-15 ק"מ אחת מהשנייה. זהו המרחק המרבי אותו יכולה קבוצה גדולה לעבור ביום, ובסופו של כל יום כזה יזדקקו למים. כך, אם הר כרכום הוא הר סיני, המעבר ממנו לקדש ברנע דרך הר שעיר ימשך 11 יום בדיוק.

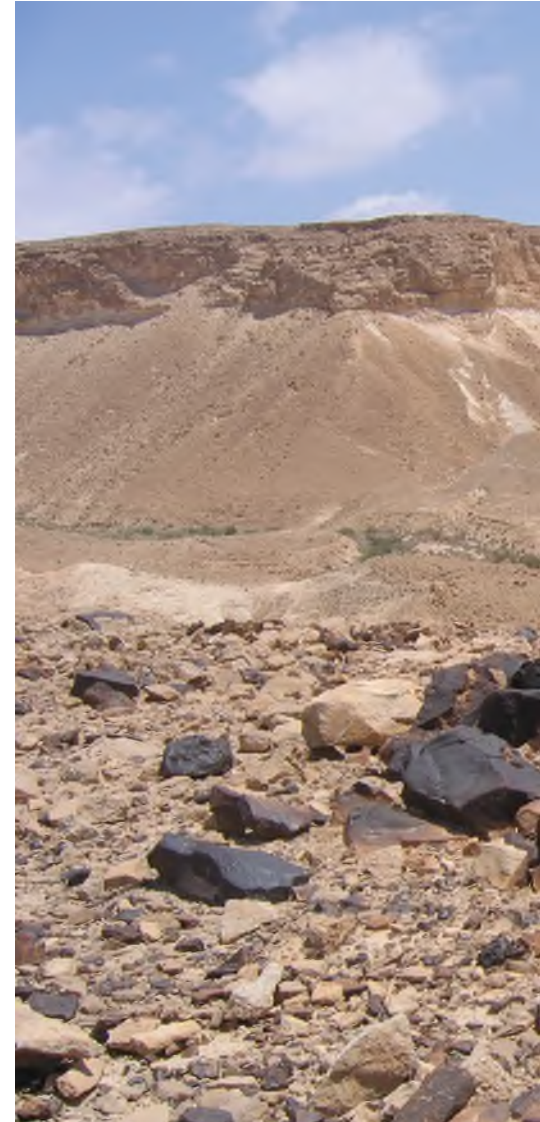
חוץ מהזיהוי הגאוגרפי, מתרשם ענתי מ-120 מתקני פולחן מתקופת הברונזה. כמו כן, ישנם ציורי סלע רבים שמאמתים את הסיפור המקראי. המרתק בהם הוא ציור שענתי קורא לו "לוחות הברית". ציור של שני לוחות המחולקים לעשרה ריבועים. יש ציור של אדם מתפלל וציור של עין שיש לה שבעה קווים מלמעלה ושבעה מצידה התחתון. לדבריו זה תואם את העובדה ש-7 פעמים נאמר במקרא "עין אלוהים". באחד הציורים נראה מטוה ונחש. ענתי מייחס זאת לפסוק "לָךְ אֶל-פְּרַעֲהַ פַּבְקָר, הַנֶּה יֹצֵא הַמִּימָה, וְנִצְבְּתָ לְקֶרְאָתוֹ עַל-שַׁפַּת הַיָּאֵר; וְהַמָּטָה אֲשֶׁר-נִהַפְּךָ לְנַחֵשׁ תִּקַּח בְּיָדְךָ" (שמות ז, טו).

כמו כן, הוא מצא במקום מצבה העשויה משתים-עשרה אבנים שסודרו בשני טורים של 6 אבנים שעמדו בניצב להר. זה תואם את הכתוב במקרא (שמות כד, ד): "וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת-כָּל-דִּבְרֵי ה', וַיִּשְׁכַּם בַּבֹּקֶר, וַיָּבִין מִזִּבְחַן תַּחַת הָהָר; וַיִּשְׁתָּיִם עֲשָׂרָה מִצְבֵּה, לְשָׁנַיִם עֶשְׂרֵי שְׁבָטֵי יִשְׂרָאֵל".

על אחת משתי הפסגות של ההר נמצאה נקרה בסלע היוצרת מחסה טבעי. מחסה על פסגת ההר הוא נדיר באזור. ענתי מקשר זאת לפסוק: "וַיֹּאמֶר ה', הִנֵּה מְקוֹם אֲתִי וְנִצְבְּתָ עַל-הַצֹּר. וְהָיָה בְּעֵבֶר כְּבֹדִי, וְשִׁמְתִיךָ בְּנִקְרַת הַצֹּר, וְשַׁכְתִּי כְּפִי עָלֶיךָ עַד-עֶבְרִי" (שמות לג, כא). יש ממצאים רבים נוספים אך קצר המצע... אין ספק שדבריו של פרופסור ענתי ומראה ההר הזרוע במאות סממנים של פולחן דתי, שכנעו אותי.

לסיום הנה דבריו של הרבי מלובביץ לגבי זיהויו של הר סיני: "למיקום הגיאוגרפי-פיזי של הר סיני אין משמעות מיוחדת, משום שכל חשיבותו של הר סיני היא שקיבלנו עליו את התורה, וזה מקבל משמעות כאשר שומרים את התורה כנדרש, כשהיא נעשית חלק מהחיים שלנו... לא די בהבנת התורה או ברגש החיובי שיש ליהודי לתורה, צריך להביא את הכול למעשה בפועל, לקיום המצוות, כי זוהי תכליתו של האדם..." ■

הסיפור הזה, שהיהודי עמנואל ענתי, מדען בעל שם עולמי, זכה בברכת הנוצרי הבכיר מכולם. הכנסייה זונחת מסורת של 1500 שנים לטובת ממצאים בני ארבעים שנים.

צילום: מימי נוי

ענתי הגיע לראשונה להר כרכום בשנת 1954 וחזר להר לחקור אותו ב-1980. ציורי הסלע הרבים הפזורים במקום משכו את תשומת לבו. ב-1983 פרסם לראשונה את מסקנתו שהר כרכום הוא הר סיני וערער על הזיהוי הרווח של ג'בל מוסא כהר סיני. באותה עת התפרסמו כתבות בנושא וזה סיקרן אותי מאד. רצייתי להגיע למקום, אך זה לא התאפשר לי מכיוון שההר נמצא בשטח אש של צה"ל והגישה מותרת רק בשבתות ובחגים. בפסח תשס"ו שמעתי על קבוצה שיוצאת לשם בחול המועד וביקשתי להצטרף. למזלנו, פרופסור ענתי היה במקום וזכינו לשמוע מפיו את התאוריה שלו. אינני יודעת לגבי האחרים, אבל אותי הוא הצליח לשכנע שזהו אכן הר סיני. במחקר מקיף של 20 שנים במקום, בשפע עדויות והתאמות בין טקסט

אורי וגילה וקסלר ז"ל

אורי וגילה וקסלר דברים לזכרם

לפני כחצי שנה הלכה מאיתנו חברתנו הוותיקה גילה וקסלר, מראשוני הקהילה. בתה, אביטל בדש, מספרת עליה ועל אביה, אורי, שכיהן כיו"ר הקהילה ובחודש האחרון מלאו 13 שנה להסתלקות הפתאומית

- אביטל בדש -

נעים ואהב לשיר ו"לעבור לפני התיבה" (ביטוי שלו), אם כי תמיד אמר שהקול שלו לא מספיק חזק. לכן הסתפק בתפילת מנחה בימים נוראים ובקריאה בתורה מדי פעם. אבא היה מדייק בשירתו כמו בדיבורו, ושר שנים רבות במקלה. כמו כן ענייני בית הכנסת והציבור של קהילת גבורת מרדכי העסיקו אותו רבות, בפרט בשנים האחרונות לחייו, לאחר שיצא לפנסיה.

הורי נפגשו בזמן הלימודים באוניברסיטה בירושלים, בלימודי גאוגרפיה. שניהם אהבו מאוד את הארץ, והרבו לטייל בה, וגם בחו"ל בהמשך. לאחר נישואיהם הם גרו בירושלים מספר שנים, שם נולד ארי הבן הבכור. לאחר מכן, בעקבות עבודתו של אבא במשרד השיכון הם עברו לגור ברמת גן, שם נולדנו אני ואחי גלעד. לשיכון הגענו בשנת 1971. גרנו בטבנקין 3, זה הבית בו התגוררה אמא עד יומה האחרון, ובו נפטרה.

אמא עבדה שנים רבות כמורה, ולאחר מכן כיועצת חינוכית מוערכת מאוד באולפנת צפירה. אמא הייתה ידועה ביכולות הבין אישיות שלה, וביכולת ליצור קשרים עם

צעירים ומבוגרים כאחד. אבא המשיך בעבודתו במשרד השיכון עד לפנסיה. לאחר מכן היה פעיל בקהילה ודאג "שהכל ידפוק" כלשונו (היו לו פניני לשון...). הוא ניהל את ענייני הקהילה בחוכמתו השקטה, וידע לנווט בדרכי שלום ובעדיניות בין הכוחות השונים. תמיד ראינו אותו ממחר למשימה כלשהי, בין אם מדובר בסחיבת ארגזים וריהוט בשעת הצורך, ובין אם לחלוקת המידעון הקהילתי לנשים הבודדות. על חלק ממעשי החסד שלו שמענו רק לאחר פטירתו בגיל 72. הורי היו שניהם אוהבי אדם ואנשי חסד. אמא שהאריכה ימים אחרי אבא, ארחה בביתנו ואף ביקרה אצל השכנות והחברות שתמיד מצאו אצלה אוזן קשבת. היא גם פעלה בארגון המועדון של המבוגרים, בביקור חולים, ניחום אבלים, ועוד. ביתנו היה פתוח תמיד לחברים של כולנו. הורי אהבו מאוד את הקהילה. הם שמחו מאוד לתרום לה, ולהיות חלק ממנה.

יהי זכרם ברוך. ■

אבי, אורי וקסלר, נולד בירושלים בשנת 1936. הוא גדל בבית יקה, שומר מצוות. אביו שמואל היה חזן ובעל קורא במשך 40 שנה, ואבא למד ממנו והושפע מכך רבות. הוא למד בבית הספר "מעלה", המוכר למי שגדל בירושלים, והיה חבר בצופים הדתיים. אבא היה טיפוס שקט ונעים, איש של שלום ואמת, "אמור מעט ועשה הרבה". אמא, גילה וקסלר, נולדה בתל אביב בשנת

לזכרה של גילה וקסלר

חנה בן כוכב, מאושיות הקהילה
במשך שנים רבות, מספרת על גילה,
חברתה הטובה

בהיותי כבת 10 שנים הגעתי בהמלצת שכן לסניף בני עקיבא ת"א צפון. לא הכרתי איש והבאתי "דמי רישום". לא היה לי מושג על כללי תנועות הנוער. כשהגעתי, כולם צחקו ואמרו כי אין זה מקובל כאן. רק גילה הסבירה לי פנים והסבירה לי מהי תנועת נוער ופרשה עלי את חסותה - ומאז היינו חברות טובות וקרובות. בסניף, בהדרכה, בתיכון וגם בבגרותנו המשכנו בקשרים כשכל אחת בדרכה. עד שנפגשנו שנית ברמת גן ברחוב טבנקין, כאשר עברנו לגור בשכונה החדשה. לשם הצטרפה גם משפחת לביא. התפתחה בינינו שכנות אמיצה, הילדים גדלו יחד וכולנו פרחנו.

גילה לימדה בסמינר תלפיות והעמידה דורות של מורות צעירות. איילה ואני לימדנו בבית הספר אמונים בגבעתיים, בו למדו רוב ילדי השיכון וילדי העיר. אורי וקסלר, יונה לביא ועזרא בן כוכב - בעלינו - השלימו את החבורה ויחד פעלנו למען הקהילה, גבורת מרדכי.

גילה הייתה דמות מרכזית, יצרה קשרים עם כולם ותרמה לאוירה טובה. תמיד אזכור אותה כחברה נאמנה, רצינית, ספוגת תרבות, כאישה אחראית, פעילה ואכפתית וכאשת חיל בקהילה ובמשפחתה. חכמתה ונקודת מבטה השפיעו עלי וגם ברגעי צער השכילה לומר את הדרוש להיאמר. הקשר שהחל בינינו בגיל הנעורים נמשך והתפתח וליווה אותנו במשך שנים, והיה משמעותי מאוד בחיינו. אזכור אותה באהבה ובגעגועים. יהא זכרה ברוך.

חנה בן כוכב

צולם ביום חול

"מתן תורה" לקרובים - רחוקים

ולאחר מכן נפגש עם הילד פעם בשבוע, כשהורים מוזמנים להצטרף. הלימוד כולל הסברים על הקריאה בתורה, הנחת תפילין, חגי ישראל, הכרת הסיודור, מסורת היהדות ותשובות לשאלות המתעוררות אצל הילד, הכול לפי יכולתו של הילד והעניין שהוא מפגין.

גם ר' משה גלרנטר, המוכר היטב לחברי הקהילה, מכין נערים לבר מצווה באמצע השבוע. לדעתו, ההכנה לקריאה בשבת, הכוללת גם הפטרה, מקיפה יותר, אולם גם החוגגים בשני וחמישי לומדים על התפילין ועל קריאת שמע ויסודות נוספים ביהדות.

קהילתנו מורגלת לארח בשבתות בני-מצווה שאינם מן המתפללים הקבועים, אולם בשנים האחרונות מתקיימות חגיגות בר-מצווה רבות בימי החול דווקא. מה קורה שם, בעצם?

הכנסת, והוא כולל הסבר לקהל הנוכחים על המצוות הבולטות הקשורות להגעת הנער למצוות: הנחת תפילין ועטיפת טלית, וכן

בזכות הדרו, מיקומו והקהילה מסבירת הפנים שבו, מושך אליו בית הכנסת "גבורת מרדכי" מזה שנים רבות ילדים והורים שלא מבין המתפללים הקבועים, המעוניינים לחגוג בו את עלייתם לתורה כבני מצווה.

"בבתי כנסת רבים מתעוררת שאלה, האם להמשיך ולקיים נוהג שהיה קיים עשרות שנים, ולאפשר לילדי בר מצווה חילוניים לעלות לתורה בשבת". אומר הרב אברהם וסרמן. "פעמים רבות באים הקרובים ושאר האורחים ברכב. חלקם חונים ממש ליד בית הכנסת וגורמים בזה צער גדול וביזיון. חלקם מביאים טלפון סלולרי ואף שוכחים לכבותו, כך שבאמצע התפילה נשמעים צלצולים. כך נגרמת עגמת נפש גדולה למתפללים ולמשפחה. כל זה בנוסף להפרעת התפילה בכניסה ויציאה של אורחים לכל אורך תפילת שחרית ומוסף.

"עיקר השאלה אינה רק מצד הפגיעה הזו, אלא האם מותר לאפשר קיום אירוע הגורם לחילול השבת? אמנם יש פוסקים רבים המתירים זאת, ועליהם אפשר לסמוך, אך הרב פיינשטיין אוסר בתוקף!"

לפני כעשור שנים יזם הרב וסרמן, בשיתוף עם הגבאים, פתרון: להציע למשפחה לקיים את האירוע ביום שני או חמישי אחה"צ. לרעיון זה יתרונות רבים: לא ממהרים לעבודה, אפשר להביא את כל המשפחה וגם חברים מהכיתה, אפשר לצלם ואפשר גם להשתמש בהגברה ובכלי נגינה, האווירה צעירה ונעימה ואין צורך להשתתף בתפילה ארוכה שהאורחים אינם מורגלים בה. ומכיוון שקריאת התורה בימים אלה אפשרית גם בזמן המנחה, כפי שכתב הרב יעקב אריאל בתשובה, אין בכך כל בעיה הלכתית.

במשך השנים צבר ההסדר הזה תאוצה ובתקופה האחרונה היו בבית הכנסת כ-20 עד 30 אירועים שכאלה בשנה. אמנם במהלך הקורונה פסקו האירועים - רק אחד חגג באוהל שליד בית הכנסת - אך כעת הם מתחדשים ביתר שאת.

האירוע עצמו מתקיים בהנחיית אחד המלמדים לבר-מצווה המאושרים ע"י בית

צילום: איילת סקסטין

חגיגת בר-מצווה ביום חול

יש משפחות המעדיפות את האווירה הטקסית והרשמיות של תפילת השבת, אולם הוא ממליץ על עריכת האירוע בימות החול, מכל הסיבות שנמנו לעיל.

במהלך ההכנה והאירוע נוצר קשר מסויים של הילדים והמשפחות גם עם בית הכנסת עצמו, שכן רוב בני המצווה גרים ממש באזור. גם סיפורים מיוחדים יש. ר' איציק מספר שבאחת הפעמים הגיע לבית הכנסת נער בר מצווה שגם אביו חגג את בר המצווה שלו ב"גבורת מרדכי". האב סיפר שזמן מה לפני כן חלה אביו שלו את חוליו האחרון, ועל ערש דווי מלמל דברים על "מרדכי... מרדכי... גבורת מרדכי...". המשפחה לא הבינה למה כוונתו. רק כאשר הגיעו לחגוג את בר-המצווה של הבן, ראו את שם בית הכנסת והבינו על מה חשב הסב ברגעיו האחרונים.

מערכת "חודש בחודשו"

על תפילות יסוד ביהדות - אמירת מודה אני וקריאת שמע. הנער בר-המצווה מניח תפילין, וגם אביו וסבו מצטרפים, אם רצונם בכך. עטור תפילין וטלית הנער פותח את ארון הקודש בליווי שירה ונגינה (אם המשפחה מעוניינת בכך), מוליך את ספר התורה אל הבימה, קורא בתורה ומברך את ברכות התורה לקול מצהלות שמחה מן הקהל. כמוכן, גם מקומן של הסוכריות הנזרקות מעזרת הנשים לא נפקד מן החגיגה. "כל מי שעשה אירוע כזה התלהב מאוד, ושיתף אחרים בתמונות ובסרטונים", מספר הרב וסרמן.

אולם החוויה לא מתחילה בבית הכנסת. הילד וגם המשפחה עוברים תהליך שלם. אצל ר' איציק גילברג, אחד המנחים את בני המצווה, מתחיל התהליך שלושה חודשים מראש, והוא למעשה העיקר. המלמד נפגש עם הילד והוריו ראשית לתיאום ציפיות,

אירועים בקהילה

אריזת קיגל ובירה לקראת תחרות הצ'ולנט צילום: צוות המתנדבות

יום השואה - זיכרון אישי

במוצאי יום השואה התכנסנו, לראשונה מזה שנה ומעלה, בבית אהרון, לשמוע את סיפורו של חברנו אריה טימנס על הצלתו כתינוק בזמן השואה ועל קשריו במשך השנים עם מציליו, חסידי אומות העולם. בנוסף לסיפור הציג אריה כמה מיצירותיו שצויירו בהשראת סיפור הצלתו וילדותו.

חבר הקהילה אריה טימנס בהרצאה בבית אהרון צילום: מקס סקסטין

טקס יום הזיכרון - זיכרון ציבורי

לאחר שנה שבה נאלצנו להתכנס וירטואלית, חזרנו לרחבת הזיכרון לטקס המתנהל כבר שנים רבות בניצוחו של חברנו יצחק פורת. את עצרת הזיכרון הנחה השנה ישראל שטינמן ואורח הכבוד היה ח"כ אל"מ (מ"ל). מתן כהנא.

ט"ו בשבט -

תיקון חצות של החורף

לכבוד ט"ו בשבט ערך עמנו אורי וייל, שהוא מוזיקאי, מרצה ורכז קהילתי, מסע לימודי ומוזיקלי אל יסודות ט"ו בשבט בטבע ובנפש, מהתנ"ך, דרך חז"ל והסדר הקבלי, בשילוב שירים ישראלים ופיוטים. האירוע התקיים בזום.

לקראת פורים - לא על הצ'ולנט לבדו

בשל הקורונה, נערכה תחרות נסיך הצ'ולנט המסורתית שלנו הפעם בזום, בין ארבע קהילות בגבעתיים: גבורת מרדכי, שבטי ישראל (היכל עמישדי), בית יוסף (החלבון), היכל משה (פה רך). השופטים הראשיים היו ישראל גוטסדינר

שופט נסיך הצ'ולנט השחקן: קובי אריאלי

מ"צמד רעים" והשחקן קובי אריאלי, שסיפר במהלך הערב סיפורי צ'ולנט משעשעים. ברכות לקהילת שבטי ישראל על הזכייה. בפעם הבאה נראה לכם...

בנימה רצינית יותר נערכה, גם כן בזום, הרצאתה של נועה אומן על מגילת אסתר: "לך כנוס את כל היהודים - הבחירה של אסתר ממובלת למובילה". ההרצאה הוקדשה לזכר אביה של נועה, יצחק נאור.

לקראת פסח - אפיית מצות

וסוף סוף בנוכחות פיזית השתתפו ילדים והורים רבים מרחבי גבעתיים ומהשכונה בפעילות חווייתית לקראת חג הפסח בשיתוף עם חב"ד. הרב וסרמן כיבד את הנוכחים בברכה, הילדים פעלו בדוכני היצירה המגוונים, צפו בתהליך אפיית מצה שמורה בליווי הסבר בהנחיית אסתי ויהושע מחב"ד. כל ילד וילדה יצאו עם ערכת מצה שהכינו במו ידיהם. תודה לאורית, לאסתי וליהודית על התכנון וההפעלה, ולבני משפ' ליבפרוינד על העזרה.

ילדים אופים מצות צילום: יהודית ון-סטרטן

ישראל בת 73

ליום הזה קוראים יום הולדת למדינה
בו אנחנו חוגגים 73 שנים.

נקשט בדגלים, כחול לבן לובשים
שמחים מאושרים ומאוד גאים.
על ניצחון המלחמות, הפסדיה
ובכלל תקומתה.

הקמנו צבא, רבנות ראשית ועוד הרבה גופים שהפכו את ישראל
למדינה עצמאית

כולנו אוהבים את ישראל,
לחרוש את הארץ, לטייל
ולהנות בארץ ישראל.

יום עצמאות שמח!

ממני, ליאל סימן טוב, כיתה: ה'

ל"ג בעומר -

פעילות לילדים

בערב ל"ג בעומר נערכה באוהל שלצד בית הכנסת חגיגה לילדים,
שכללה מחזמר לחג - "חפלאג", יצירה, חידון וכמובן מדורה -
בחבית, לפי הנחיות העירייה.

צילום: אוריית ברנט

המחזמר לילדים "חפלאג" ברחבת בית הכנסת

בס"ד

מכתב תודה

לחברי קהילת גבורת מרדכי היקרים

ברצוננו להודות לכם על כל הטוב שאתם עושים לקהילה כולל לנו.
מאוד התרגשנו על קבלת חתן תורה במנין הדשא בתקופה כל כך
מיוחדת ולשיתוף פעולה המדהים של חברי הקהילה. אנחנו שמחים
להשתתף בכל האירועים של הקהילה, אם זה בקהל רב או בזום.
אנחנו מודים על כל המבצעים שהקהילה עושה עם תשומת לב
רבה לכל הפרטים. לא בכל קהילה יש כזה שיתוף פעולה כמו כאן,
כולל המשלוחים לכל חברי הקהילה בכל חג.

כמו כן אנחנו מודים לילדינו היקרים שהפצירו בנו לעבור קרוב
אליהם ולמרות עיסוקם הרב לא שוכחים כבוד אב ואם.

יישר כוחכם, שהקב"ה ישיב כגמולכם מהדורות הבאים.

חיזקו ואימצו ותמשיכו לקרב באים חדשים כמו עכשיו.

אמן כן יהי רצון

תשפ"א ק' אביב אוריית

לא אשכח

על תולדות אתר ההנצחה של הקהילה

- יצחק פורת -

לעולם לא אשכח את אותו בוקר בו באו נציגי קצין-העיר ת"א
עם הוראה מיוחדת שדווקא עליי הוטל התפקיד להודיע למשפחה
על נפילתו של אוריה בר-שלום הי"ד. הייתי באותו זמן באמצע
תפילת שחרית בביתה של משפ' שאומן - לאחר נפילתו של בנם
ספי ז"ל. חלצתי ברעדה את התפילין ורצתי לכיוון בית המשפחה,
וגם זכרתי שגם אבא של אוריה מגוייס ואינו בבית. הצטרף אלינו
גם חברנו, אלימלך לוז, שפרץ בבכי קולני כל הדרך לבית. כשנקשנו
והדלת נפתחה, לא הספקתי לומר כלום כי האם כבר ראתה את
קבוצת הקצינים ומיד קראה: "אני כבר יודעת!!!" אך זעקותיה של
האחות, טליה - "אוריה!!!" קרעו את לב כולנו ומיד הבית התמלא
באנשים שגם לבם נשבר.

כשבועיים אחר כך הציע חברי בר-שלום שנעשה משהו כדי שכל
הקהילה תזכור את 'הבנים' שכבר אינם עמנו, ושיזכרו לעולם!
כך נולד הרעיון להקמת אתר ההנצחה.

ייזכרו לטובה אותם גורמים שהתנדבו ובאו לעזרתי, אדריכל
גנים וגם שר החינוך דאז, זבולון המר ז"ל, וגם עיריית גבעתיים
שתרמה בעלי מקצוע ללא תמורה.

ייזכרו לטובה גם שני המחנכים, חברינו שמחה פישר ויהודה
אורון ז"ל, שסייעו בידי לתכנן את "מהלך הטקס" שנמשך כך
כבר עשרות שנים.

יהי זכרם ברוך!

יום העצמאות -

תפילה חגיגית

בליל יום העצמאות, לאחר חתימת יום הזיכרון בסיום סדר נזיקין,
נערכה תפילה חגיגית עם החזן מאיר אפפלדורפר ומקהלתו,
שהנעימו בקטעי חזנות ושירה.

צילום: איילת סקסטין

חזן מאיר אפפלדורפר ומקהלתו

39 שנה הן תקופת חיים לא קצרה ואנו נפרדים מ'גבורת מרדכי' עם דמעה בעין ולב פועם לקראת התחלה חדשה" אומרים לנו דבורה ומיכאל טוכפלד בריאיון לביטאון הקהילה עם עזיבתם את גבעתיים לקראת מעבר לדירה חדשה ב"הדר גנים", בפתח תקווה.

"יש בזה משהו סמלי שאת הריאיון הזה אני נותן כעת ל'חודש בחודשו', שהיה לי הכבוד לערוך מהגיליון הראשון בשנת '85 במשך שנים רבות", אומר מיכאל. "יעקב מאירי ז"ל,

שעבד באוניברסיטה הפתוחה, היה העורך והמעמד של המידעון. אני עבדתי לידו בתל אביב, במרכז לטכנולוגיה חינוכית, ויחד הוצאנו לאור את המידעונים הרבים לקהילה. ברשותי נמצאים כל הגליונות החל ממספר 1 - שנכתב במכונת כתיבה והמאמרים שבו הודבקו על נייר שצולם במכונת צילום רגילה. רק מאוחר יותר 'השתכללנו' לתוכנות עריכה פרימטיביות ובהמשך לתוצר המהודר שאנחנו מקבלים היום. פעמיים בתולדות הקהילה כרכנו את כל הגליונות שהוצאו עד אז בכריכת עור מהודרת והענקנו אותם לשני נשיאים: חיים הרצוג, נשיא המדינה, שביקר בקהילתנו וה'נשיא' שלנו הבלתי נשכח, אליעזר ינאי".

הטוכפלדים הגיעו לגבעתיים בשנת 1982, שבע לאחר שמיכאל השתחרר משירות המילואים שאליו גוייס בפרוץ מלחמת לבנון הראשונה, מלחמת שלום הגליל. דבורה היא במקור מגבעתיים. הוריה גרו ברח' ה"ה והתפללו במנין הצעירים.

"הכרתי את דבורה כאשר הייתי מורה ביישוב דובב שבגליל. היא הגיעה כמורה חיילת ללמד ואני, שהייתי מחליפו של המנהל באותו היום, קיבלתי את פניה. וכך הכרנו. בתחילת דרכנו גרנו בגבעתיים

וכך הכרנו. בתחילת דרכנו גרנו בגבעתיים

בדירת ההורים ועברנו לפתח תקווה, לשכונת 'חזני' ליד כפר אברהם, שם התגוררנו שמונה שנים".

לגבעתיים הגיעו במקרה, אחרי מפגש עם משפחת חן ציון (שהתפללו עם הוריה של דבורה) ומפגש מקרי עם אבשלום רצבי, שהצביע על הבניין בפינת כורזין. "לכו לשם, יש כאן דירות".

איך הייתה קבלת הפנים ב"גבורת מרדכי"? "ההתחלה לא הייתה כה מלבבת. אנחנו בעצם דור הביניים, כמו כל הדיירים בהרצוג

ל"ט שנים אינן הולכות ברגל

ריאיון עם משפחת טוכפלד עם פרידתה מ"גבורת מרדכי"

צילום: סלפי מיכאל

דבורה ומיכאל טוכפלד

"כן והוא הושג אחרי מאבקים לא קלים מול הגווארדיה הוותיקה שביקשה למנוע אותו בכל מחיר. ראו בי 'טרבל מייקר' רציני ויש כאלה שרואים בי כזה עד היום... היו הרבה רעיונות טובים שמומשו, לדוגמא אשת החיל של הקהילה שהגתה רינה וסרמן ואימצתי בחום בהיותי ראש הקהילה".

מתי נכנסת לפעילות של ממש?

"אחרי כמה שנים החלו לחצים מצד עזרא בן כוכב ז"ל, שדירבן אותי ושילב אותי בפעילות התרבותית, יחד עם מיכה ינון ויחיאל שרמן. הפעילות התרבותית הייתה מאד מגוונת.

במיוחד אהבו את מסיבות פורים, שבהן השתתפו כמעט כל בני הקהילה. הכנתי מתיחות מצולמות ומוקלטות, כמו זו למשל, כאשר נעלנו את בית הכנסת והצבנו שלטים שלפיהם בית הכנסת נסגר בשל חוב למס הכנסה. גם הצבנו שוטר בכניסה שמנע מהמתפללים להיכנס. ינאי כמעט ולקה בהתקף לב. אחר כך הקרנו את הקטעים במסיבה.

"צילמנו את החיות בספארי והצמדנו להם דמויות מהקהילה ומתחנו את בעלי התפקידים בטלפון, למשל כאשר הצענו

לאחד הגבאים, שהיה קפדן במיוחד, חברה לניהול השקט בתפילה, תוך העסקת ביריונים ש'ירגיעו' את המתפללים ויכינו כלובים מיוחדים לילדים. הוא סירב, כמובן, בנימוס רב.

במסיבת יום העצמאות יצרנו תכנית בסגנון 'זה הסוד שלי' והבאנו אישים רבים ומגוונים לקהילה וביניהם את מי שהחביא את בגין בימי האנגלים, ואת ברוך ג'מילי ועוד. אירוע נוסף שאני חייב לציין הוא ציון מלאת 20 שנה לקהילה שחגגנו באולם 'אהל שם' בתל אביב, עם הרבנים הראשיים לישראל, החזן דודו פיישר ועוד. ייזכרו לטוב יהושע גולדשטיין שסייע רבות וכמובן, האחד ואין בלתו, יעקב בומץ, שניתן לרשום על שמו חלקים נרחבים

22, וכשהגענו היה דור מייסדים חזק, מגובש ודי סגור. הקהילה הייתה פעילה ותוססת אבל היה קשה להתקבל פנימה למעגל חברתי. כל מצטרף נאלץ, פרט לדמי החבר, לרכוש "מניה" בסכום אסטרונומי וזה היה לא פשוט לזוג צעיר. זו הסיבה שכאשר לימים נכנסתי לפעילות בהנהלת העמותה, נלחמתי להכניס צעירים לקהילה, לקבל אותם חברתית, ולצרפם כנושאים בעול ניהול בית הכנסת והקהילה. דבר אחד שאני גאה בו הוא שניתן לרשום 'על שמי' שני מניינים קבועים: זה של שעה 7:00 בבוקר והשני לאחר כמה שנים, של 8:00 בבוקר. עד אז היה מניין אחד בשש". וייזכר לטוב גם המניין השלישי בשבת בקיץ לצעירים.

העתיד שייך לאלה שיוכלו להתאים את עצמם לקצב השינוי המהיר המתרחש בעולם

- אמיתי כהן -

גבוהות יותר מבעבר, ומעל כל אלה קצב השינוי גדל מעריכית - אוטומציה, דיגיטציה, הדרישות המשתנות של השוק, מיזוגים, רכישות ולבסוף גם מגיפת הקורונה שהתפרצה לחיינו. תחת אילוצים אלה נדרשים ארגונים להתאים את עצמם באופן רציף על מנת להמשיך ולהיות רלוונטיים בשוק בו הם פועלים ולעיתים אף מעבר לו.

במחזור חייה של כל

פירמה קיימים שני

מצבים - צמיחה

וערך. צמיחה

www.wired.com/story/wired-cartoons

- היא השלב הראשוני בו הארגון גדל - קצב דו ספרתי בשנה. ערך - הוא השלב בו החברה צומחת בקצב איטי יותר, חד-ספרתי לשנה, וזהו השלב בו היא צריכה להמציא את עצמה מחדש באמצעות יוזמות חדשות שיחזירו אותה, לפחות חלקית, לשלב הצמיחה החד-ספרתי. כך לדוגמה Amazon, לאחר שהגיעה לפריסה גלובלית בעולם ה-eCommerce, החלה להשקיע במוצרים ושרותים חדשים - Amazon Go, שרותי בריאות, הלוואות לעסקים קטנים ועוד, על מנת ליצר מנועי צמיחה נוספים. יוזמות אלה הן המרכיב העיקרי של תכנית ההשקעות הארגונית. לכן, כשחברה באה לבנות את תכנית ההשקעות השנתית שלה, עליה להתמודד עם הנחת יסוד של שינוי קבוע אך עדיין תחת מסגרת עבודה מוגדרת. בשלב בניית התכנית, על הארגון להתמקד בארבעה מרכיבים עיקריים: הלימה לאסטרטגיה הארגונית, וידוא הערך המתקבל מההשקעה, גמישות שתאפשר

מגיפת הקורונה ב"ה חולפת, אך חלק מהשינויים יישארו. חברנו אמיתי כהן, ראש שרותי הייעוץ בחברת הייעוץ הארגוני Proceed, משתף בתובנות ומסקנות מהשפעתה של מגיפת הקורונה על תכניות עבודה ארגוניות. חלק מהן כדאי לאמץ גם בחיינו הפרטיים

בשנה האחרונה, כתוצאה ממגיפת הקורונה, השתנו סדרי עולם לאנושות כולה בתקופה כה קצרה של שבועות ואף ימים ספורים.

שינויים אלה באו לידי ביטוי במישור הפרטי ובמישור העסקי. בפרטי - בידודים, תקשורת שהפכה להיות ברובה מרחוק, מרחב ציבורי שומם, סביבת עבודה ביתית ובמקרה הפחות נעים - חל"ת ואף פיטורים, מסגרות חינוך סגורות ועוד. בעסקי - ענפי תעשייה שלמים השתקו, נדל"ן מסחרי מתרוקן וכתוצאה מאלה גם כח אדם שאינו נדרש כעת בהיקפים שאך לפני רגע היה בתעסוקה כמעט מלאה. התובנה שאפיינה מאד את התקופה הזו הייתה כי תכניות העבודה השנתיות והרב-שנתיות הפכו לפחות ופחות רלוונטיות. זאת בעיקר מפני שקצב השינוי בתקופה זו מהיר יותר מבעבר ומצבי אי ודאות נעשו נתון קבוע. כאשר מצב זה אינו נתמך על ידי תכנית העבודה של הארגון, הוא מוצא את עצמו בבעיה.

תכניות העבודה אמורות לממש את אסטרטגיית הארגון בצורה גמישה מספיק על מנת לתת מענה גם לשינויים, אך במרבית המקרים תכניות העבודה נקבעות זמן רב מראש, ואינן בנויות באופן המאפשר תמיכה בשינוי. התוצאה שאנו פוגשים בשטח היא שבכל שנת עבודה מתחילה לחלחל ההבנה כי התכנית שגובשה כוללת בחלקה גם פרויקטים שאינם רלוונטיים וחלקם בסופו של דבר אף לא יצאו אל הפועל. ברור כי בעידן זה נדרש הארגון לגבש מנגנון שיאפשר לו לתכנן קדימה בתנאי אי-הודאות.

קורה כאן שילוב מאד מעניין, העולם הפך גלובלי - גבולות מיטשטשים והזירה העסקית משנה את פניה תדיר, ארגונים הופכים רב-ממדיים ורב-תרבותיים וזוהי מורכבות שדורשת יכולות אינטגרטיביות

מההיסטוריה של 'גבורת מרדכי'."

אתה היית מזכיר הקהילה במשך עשר שנים וגילית בקיאות רבה בתקנון. היית שותף לקביעתו?

"בהכנת התקנון השתתפו משפטנים בראשות השופט אילן, עו"ד בניאל ויוסי שטח, והיו ויכוחים רבים סביב הגדרת הקהילה כקהילה דתית ציונית, כפי שמופיע כיום בתקנון: לקיים פעילות תרבותית וחברתית ברוח ציונות לאומית.

"בהמשך 'עליתי בדרגה' ונבחרתי להיות מזכיר למשך 10 שנים ואפילו יו"ר - שנה אחת במשותף עם חנה בן כוכב ושנה אחת לבד. כל אותן שנים השתדלתי לתרום כמיטב יכולתי וזמני לבית הכנסת ולמרכז הקהילתי שהיה עבורי יותר מבית.

"כאשר הקהילה התקדמה לעולם הדיגיטלי נוצר הצורך גם להקים אתר אינטרנט עצמאי והתנדבתי לערוך אותו. הקדשנו את האתר לזכר הוריי, צעירה ואליעזר, ובינתיים אני ממשיך במלאכה עד שיימצא מתנדב אחר. לאחרונה בדקנו והופתעתי לגלות שיש לו עשרות נכנסים מדי יום."

בשנת '90 הקהילה החליטה למנות רב. מיכאל מספר שהיו על כך ויכוחים רבים ואחרי שני סיבובי הצבעה הדבר אושר. היום כמעט ולא נמצא קהילה ללא רב אבל באותם הימים הדבר לא היה כה נפוץ. "אין ספק שהרב, כתלמיד חכם מובהק, מציב את הקהילה, בכמות הנתינה שלו והשיעורים הרבים, במקום גבוה מאד מבחינה רוחנית, דבר שמאד חשוב לקהילה. נכון שפה ושם היו לי אי הסכמות אתו ולא תמיד ראינו את הדברים עין בעין אבל הוא 'מרים' את הקהילה לרמה רוחנית ותורנית גבוהה בהרבה משהייתה ללא רב."

כידוע, מיכאל הוא עיתונאי ותיק, תחילה ב"קול ישראל" ואחר כך ב"ערוץ הכנסת" והיום ב"מקור ראשון". ("בכל פעם שאני עושה משהו שלא מוצא חן כאן בעיני מישהו הוא טורח לתלות זאת בעובדתיות עיתונאית ולא דווקא לשבח...") (הוא קובל). "באותן שנים לא הייתי הרבה בבית ומלאכת גידול הילדים הוטלה על דבורה, שעשתה זאת יחד עם עבודתה במשרה מלאה."

דבורה לימדה במשך שנים אמנות בחינוך

המשך בעמ' 10 <<

המשך בעמ' 12 <<

"ג'יפ" הרכב לצעירים בגיל השלישי, למי שחיינו לטיול

אם מרחבים עדיין קוראים לכם; אם צוקים נישאים מרתקים אתכם; אם אתם מוכנים להרחיק כדי לגלות מעיין צלול; אם אתם נפעמים מול חורבה ציורית ונרגשים לדעת שכאן, כאן ממש, פגש יהודה את תמר ובגבעה הקרובה נפלו לוחמי הל"ה - אבל, מה לעשות, הרגליים כבר אינן זריזות כשהיו, גם שיווי המשקל לא משהו, ואולי הנשימה גם היא לא תמיד עומדת בעומס... אם זה המצב - רכב השטח (המכונה במקומותינו "ג'יפ") הוא הפתרון הנכון בשבילכם. כשאני אומר "רכב שטח" אני מתכוון לכזה באמת, ולא למה שנקרא "רכב פנאי". ברכב שטח ראוי המרחק בין הגלגלים לקצות הרכב קצר מאד, שאם לא כן הוא יתקע בקיר שלפניו לפני שיוכל לטפס עליו.

- כותב: אביעזר ויס. צילומים: פרטי -
חברנו אביעזר ויס, טייל ותיק שחרש את הארץ והעולם ברגל וברכב, וגם בתקופת הקורונה לא זנח את נופי הארץ האהובים עליו, מספר על חוויות הטיול בג'יפ ונותן טיפים לשימוש אפקטיבי ברכב שטח אמיתי

הקניון הלבן

ל"ט שנים לא הולכים ברגל/

המשך מעמ' 9 <<

המיוחד בבתי ספר שונים במרכז. היום היא סבתא במשרה וחצי ונעה על ציר גבעתיים-ירושלים-ראש"צ-מודיעין-פתח תקווה."

"כאשר הילדים היו קטנים", מספרת דבורה, הגעתי איתם לעזרת הנשים. היום לעומת זאת ישנה פעילות רבה ומבורכת לילדים ואני נהנית לבוא עם הנכדים לפעילויות הרבות שאורית ברנט מארגנת, דבר המהווה אבן שואבת לצעירים לבוא לקהילה."

ארבעת ילדיהם גדלו בקהילה. הבכור, מתי, עיתונאי ב"ישראל היום" ורב בחסידות חב"ד ("בברכת המלאה"), הרב איתי ר"מ במכון הטכנולוגי "לב" בירושלים, אריאל עובד בהיי טק ("עד היום אני לא יודע בדיוק מה הוא עושה") ויהונתן ורעייתו הם בעלי משרד מצליח לפרסום דיגיטלי.

איך אתם מסכמים את שנותיכם בקהילה?
"39 שנים היינו כאן. אלה היו שנים טובות ומיוחדות והיו גם שנים קשות. אנחנו מכירים תודה לכמה מהחברים שנלחמו באותן שנים שלא נתנתק מהקהילה. בסך הכול אנחנו מאד גאים להשתייך לקהילת 'גבורת מרדכי', והרבה שנים קיבלנו מחמאות רבות על הקהילה בכל מקום שביקרנו. שמה של קהילתנו כקהילה טובה וחזקה נודע ברבים."

"כמו כולם, גם אצלנו תקופת הקורונה בשנה האחרונה שינתה מספר דברים. דבורה חזרה לצייר, ואני סיימתי כתיבת ספר שהוא מעין רומן היסטורי שעתידי לצאת לאור בקרוב בהוצאת ידיעות אחרונות."
"באנו כזוג צעיר ואנחנו יוצאים ברכוש גדול. ארבעה ילדים והרבה נכדים (כן ירבו בבריאות טובה) עם המון זיכרונות טובים מהקהילה."

ומה אתם מאחלים לה?

"מה שיפה בקהילה הזו שהיא בית למגוון גדול של דעות ועדות. יש ספרדים ואשכנזים, חרף היותנו "ווזוזים" (מישהו עוד זוכר מה זה זה?), יש חרד"לים ו"לייטים" וגם כאלה שבאמצע, שהם הרוב. כולם מוצאים כאן את מקומם. אנחנו מאחלים לקהילה שתמשיך לפרוח ולהיות בית פתוח ומגוון, כולם מאוחדים תחת הרעיון של הציונות הדתית, שהוא המוטו של הקהילה שלנו. כן, שלנו. היא תמשיך להיות שלנו!"

להיכנס לשטח ברכב כפי שנקנה בסוכנות. יש למגן את הגחון שלו במיגון אלומיניום קשיח וראוי להגביה אותו בלפחות חמישה סנטימטרים נוספים. השיפורים האלו יקרים אבל הם ימנעו מכם תסכול והוצאות מיותרות בהמשך ויקנו לכם ביטחון בדרכים הקשות.

בשלב ראשון לפחות (ורצוי תמיד) אין לצאת לשטח ברכב בודד. נסיעה בקבוצה מאורגנת בליווי מדריך מיומן תורמת הרבה לצבירת הניסיון הדרוש ולשיפור היכולות ולביטחון בנהיגה.

הנהיגה דורשת ריכוז רב, קור רוח ונחישות. הנהג או אחד הנוסעים צריך להיות מיומן בניווט בסיסי בשטח. אין לנסות טיול שטח קשה בלי לעבור תחילה קורס מתאים. זהו קורס קצר של שעות אחדות שבו הנהג לומד להכיר את העקרונות של נהיגת שטח, את רכבו ואת יכולותיו (שהן תמיד רבות יותר ממה שניתן להעלות על הדעת), וכך, עם הניסיון המצטבר הוא מבין "לבו" של הרכב, ויש אומרים שגם הרכב מבין ללבו של הנהג בו.

נסיעה טובה וטיולים מהנים גם ברגל וברכב רגיל.

הצלבה

סימון השבילים הידועה או מפת "שביל-נט" המוכרת פחות, שהוסבה למפת ניווט. עם עמוד ענן כל מי שמבין מעט בניווט ידע תמיד היכן הוא נמצא, אם הוא בדרך הנכונה או סטה ממנה, אבל חשוב יותר: היישומון הוא שיתופי. כל משתמש רשום יכול לציין על המפה נקודת עניין ולתאר אותה. המפה מנוקדת באלפי "נקודות עניין" וכך המטייל יכול לדעת איפה יש ירידה נוחה למים,

ואם זה נשמע "כיף", חובה לציין את האזהרות: הנסיעה ברכב שטח איטית ומטלטלת ואינה מתאימה לכל אחד. כדאי להתנסות בה לפני שמחליטים לאמץ את סגנון הטיול הזה.

היכן כדאי לעצור להפסקת קפה, איפה יש מדרגה קשה למעבר, היכן נחסם השביל בעץ שנפל, איפה נשטפה הדרך בשיטפון האחרון והיכן יש אתר ארכיאולוגי מעניין. שפע של מידע נחוץ (וגם לעתים בלתי נחוץ) מרוכז ישירות על המפה.

ואם זה נשמע "כיף", חובה לציין את האזהרות: הנסיעה ברכב שטח איטית ומטלטלת ואינה מתאימה לכל אחד. כדאי להתנסות בה לפני שמחליטים לאמץ את סגנון הטיול הזה. יש להשקיע גם ברכב עצמו. לא נכון

לרכב שטח יש הילוכי כוח שמעלים אותו במעלות הנראים בלתי עבירים, מאפשרים לו לטפס על מדרגות אימתניות ובולמים אותו במורד תלול ומדרדר. לרכב שטח לפחות נעילת דיפרנציאל אחת (אני מדלג על ההסבר הטכני) שמסייעת לו שלא לשקוע או לאבד אחיזה בקרקע לא יציבה, וצמיגים מתאימים לא רק לכביש אלא גם לשטח.

את הרכב שלנו רכשנו לפני קרוב לאחת עשרה שנה, כשפרשתי לגמלאות. מאז ועד היום הוא מוביל אותנו תוך טלטלות וקפיצות בדרכים עוצרות נשימה בכל המובנים ומביא אותנו למקומות מעוררי השתאות, שלא היה כל סיכוי שנגיע אליהם רגלית או ברכב רגיל. חצינו את הנגב לרוחבו עד הקניון הלבן המדהים (בייחוד כשהוא מלא מים) בנחל שגיא, באנו אל גבי צין ואל גבי שיש, עלינו וירדנו במעלה עשויש ובמעלה ורדית האימתניים, מצאנו את האגם הנעלם הצבעוני ליד תמנע ואת קניון הפרי האסור. צפונה יותר התפתלנו בנחל סדום - הציורי שבנחלי המדבר - ובנחל פרצים והגענו אל גבי נחל פרס המפעימים כשהם מלאים מים. חצינו את מדבר יהודה לרוחבו מנחל זוהר עד מצדה. במרכז הארץ נהנינו באביבים מרמות מנשה הירוקות ומהנחלים הזורמים ומעיינותיהם. וכמובן, בצפון מצאנו אין-ספור פינות חמד ליד הדן, השניר והירדן וכל מעיינות רמת הגולן. טיפסנו על ההרים הנישאים של השומרון - רכס יצהר, הר כביר, הר טמון ועוד רבים, וצנחנו אל הוודיות העמוקים שופעי הירק, הפריחה הייחודית והמעיינות. חצינו את העמקים הפנימיים - את עמק תרצה ואת הבוקיעה בואכה עמק בית שאן. העפלנו אל הסרטבה וירדנו ממנה בשיירת רכבים בחשיכה מוחלטת. ערכנו סיורים ארכיאולוגיים מודרכים במקומות שרק רכבי שטח יכולים להגיע אליהם ורדפנו אחרי שיטפונות במדבר יהודה. כל זה רק חלק קטן ממסעות גדולים וקטנים, מרהיבים, מעשירים... ומאתגרים.

גם בקרבת הבית ישנם מקומות מופלאים. בתקופת הקורונה, למשל, נהגנו לצאת פעם בשבוע לשעות ספורות להרי יהודה והיכרנו את כל הנחלים היורדים מההר אל השפלה על פינות החמד ותצפיות הנוף שלהם. למדנו על הדרך הרבה היסטוריה - מהדרכים והמצדיות החשמונאיות והרומיות ועד קרבות תש"ח.

בארץ הטובה הזאת תמיד-תמיד יהיה עוד מה לגלות. בן בריתם הנאמן של ה"גיפאים" הוא היישומון "עמוד ענן", שנוצר על ידי יואב רופא (אחד "משלנו"). זוהי מפת

האגם הנעלם

40 שנה לפטירתו של יעקב פרנקל

בחג השבועות ימלאו 40 שנה לפטירתו הכתאומית של יעקב פרנקל, מאבני היסוד של הקהילה. בנו יחזקאל פרנקל משרטט תזכורת לדמותו המיוחדת

בשומרון ובאחת העליות לסבסטיה נטל עמו ענף אורן צעיר, הניחו במעטפה וציווה לטמנו עמו, בבא יומו, עדות לזכות שנפלה בחלקו לחזות בשיבת ציון השנייה, זו שבציון עצמה. ולא ידע שבתוך שנים ספורות תמומש צוואתו בה פירט את שזיכהו הקב"ה לראות בהתפתחות מדינת ישראל ואת ילדיו הולכים

בדרך התורה. בין השאר 'התנצל' בפני המוסד בו לימד על כך שלא היה פרופסור במונן המקובל של המלה, כיון שרוחו של סבו האדמו"ר, צאצא לרבי נפתלי צבי מרופשיץ, פיעמה בו ומשכה את לבו להזדהות עם עולמה של החסידות יותר מאשר עם האקדמיה.

חצי שנה בלבד התפלל במשכן הקבוע של בית הכנסת 'גבורת מרדכי' ולפני 40

צילום: אלבום פרטי

רחל ויעקב פרנקל

שנה, בחג השבועות של שנת ה'תשמ"א נקרא לשמש בקודש: קרא מגילת רות, אקדמות ועשרת הדיברות - שב לביתו ולפתע פקע לבו. בעודו כבן 52 שבה נשמתו לשכון בחיק נשמות אבותיו מהן ינקה תדיר - מותיר את המשפחה להתמודד עם האבדן הנורא שבא בחטף ואת הקהילה בהלם על הסתלקותו של אחד מבכירי בניה בגיל כה צעיר. בצוואה נמצא שהורה לא לתארו בשום תואר של חול, אלא רק את היותו 'נצר לבית רופשיץ'. הקהילה והמשפחה הנציחו את זכרו בהקמת הבימה לקריאה בתורה בהיכל בית הכנסת. ■

'מי שברך' מיוחד. איש הכותל תמה, 'מה לך לחצות את הים בשעת מלחמה, לרדת מן הארץ?! ומיד קבע: 'אעשה לכם 'מי שברך' - בתנאי שתשובו!' סבתא הזדקפה מייד והשיבה כבת ירושלים, 'ודאי שנשוב!' כך החל יעקב את לימודיו אצל מורו הגדול, הגרי"ד סולובייצ'יק, עד שחש מחוייב לממש את שראה כתכלית חייו: להיות פסיכולוג קליני. בשנת ה'תשכ"ה / 1965, מיד לאחר קבלת הדוקטורט שבה המשפחה ארצה. עם 3,000 דולר, כל ממנום, רכשו דירה בשכונה ומייד ייסד עם חברו ר' שמחה פישר ז"ל חוג פרשת שבוע לבני נוער, ועם ר' אליעזר ינאי עברו בית בית לאסוף 'קמחא דפסחא' מבני הקהילה. הוא קרא בתורה כמעט מדי שבת, נשא דברי תורה בחגים, בשמחות וברבות משבתות השנה. כמה מדרשותיו ראו אור בספרו 'מעייין מתגבר ושמנו אדם', שעוסק בגישתו החינוכית-פסיכולוגית. כאיש המחלקה לפסיכולוגיה ב'בר אילן' החל לפתח את שיטתו בפסיכולוגיה, שיסודה אמון גדול בנפש האדם, עד שהתמנה לעמוד בראשה. עם ילדיו השתתף בצעדות 'גוש אמונים'

א בא הגיע ארצה בהיותו כבן 6, לדרום תל אביב, ועוד שמע את הקריאה: 'ירו ביאיר' רחוב מזרחי ב', היום רחוב יאיר שטרן. בעת שאושפז עם דלקת ריאות בבית החולים 'שערי צדק' בירושלים ראתה אימו לפתע אדם הדור צועד בראש פמליה. לבה חש שזה אדם גדול, היא נזעקה אליו, קוראת בהתרגשות, 'רביה! רביה! הבן שלי חולה! ברך אותו!' - 'שיהיה בריא, שיהיה בריא' ענה לה הרב קוק זצ"ל, שהייתה זו שנת חייו האחרונה. בשנת 39' אביו, הרב נפתלי צבי, נסע לארה"ב לאסוף כספים לשיבות ומשפרצה מלה"ע ה-2 נותר שם. בלא אב מפרנס נאלץ יעקב לצאת בגיל 9 לעבוד כשליח בחנות נעליים, אך שכן, יחזקאל סטוליק, חילק למשפחה הענייה כמה חלות מאלו שהכין לשבת ולא פעם שלח אותן בימי שישי לבית משפחת פרנקל בידי בתו, רחל בת ה-7. כך החל הקשר בין שני הילדים, קשר שבסופו הביא אותם בברית הנישואים. לבסוף החליטה האם לחצות את הים עם שלושת ילדיה, לאחר שהלכו לכותל לקבל

העתיד שייך לאלה שיוכלו להתאים את עצמם / המשך מעמ' 9 <<

שינוי במקרה הצורך ותהליך ביצוע המבטיח את שלושתם.

על מנת לבנות יכולת של מענה לשינויים, ארגונים נדרשים להגדיר תכנית עבודה ברזולוציה רבעונית/חצי שנתית. בכל תקופה יש לבדוק מה הערך שהושג, ואז לקיים כיוון מחדש לתקופות הבאות. כך למעשה מייצר הארגון תכנית עבודה מתגלגלת המאפשרת תכנון מספיק זמן קדימה, ובמקביל בניית יכולת לתת מענה לשינוי כשזה יגיע. פירמות נדרשות להפנים שמבלי יכולת הניהול של תכנית עבודה גמישה, התשואה הצפויה מההשקעות השונות כגון: קיצור זמן הגעה לשוק, חיסכון במשאבים, רמת איכות גבוהה יותר ו/או שביעות רצון לקוח תהיה בעייתית ולעיתים אף בלתי ניתנת להשגה.

החוקר הבריטי צ'רלס דארווין קבע ש'לא המינים החזקים ביותר או האינטליגנטים ביותר הם אלה ששורדים, אלא אלו המגיבים בדרך הטובה ביותר לשינויים', ובהתייחס לפירמות וארגונים, נראה שממרחק של כ-150 שנה מילים אלו רלוונטיות מתמיד. ■

השמחה במעונם זר ברכות למזל טוב

- ברכות להולדת נינים/ות • לסימה פישלר להולדת הנין • למשפ' ונדרולדה להולדת הנין
- למשפ' פרידמן להולדת הנינות • לחיה לקריץ להולדת הנין ברכות להולדת נכדים/ות
- למשפ' ארנפלד להולדת הנכד • למשפ' אריה וגילה כהן להולדת הנכד • למשפ' למשפ' למדן להולדת הנכדה • לברברה ברקוביץ' להולדת הנכדה • למשפ' ארגמן להולדת הנכדה • למשפ' פרנקל להולדת הנכדה ברכות לנישואין • למשפ' שמעון ורות קוטנר לנישואי הנכדה

תנחומים

- לשרון פלד על פטירת אמה • ליורם בלום על פטירת אמו